

27 listopada 2018

Sytuacja ekonomiczna Ukraińców w Polsce

(m.in. w oparciu o wnioski
z badań przeprowadzonych
w województwie opolskim)

dr Sabina Kubiciel -Lodzińska

Politechnika Opolska

GRUPY OBCOKRAJOWCÓW ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA RYNKU PRACY

1

Pracownicy

2

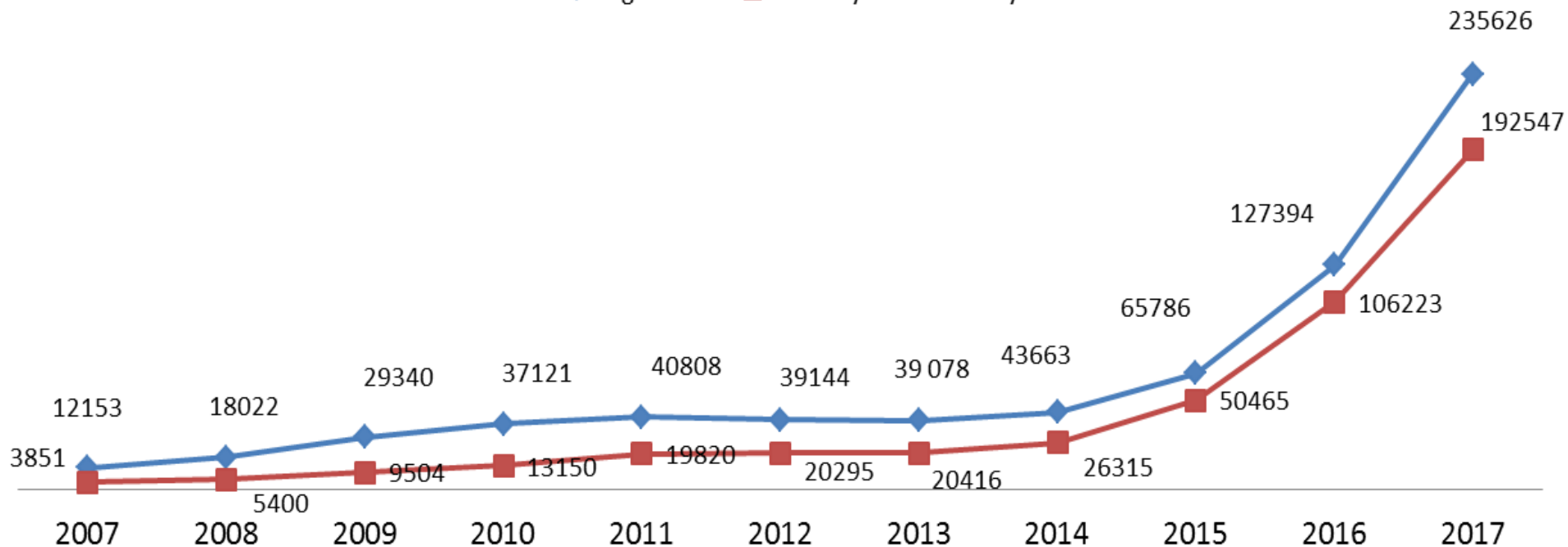
Studenci

3

Przedsiębiorcy

ZEZWOLENIA NA PRACĘ WYDANE W POLSCE W LATACH 2007-2017

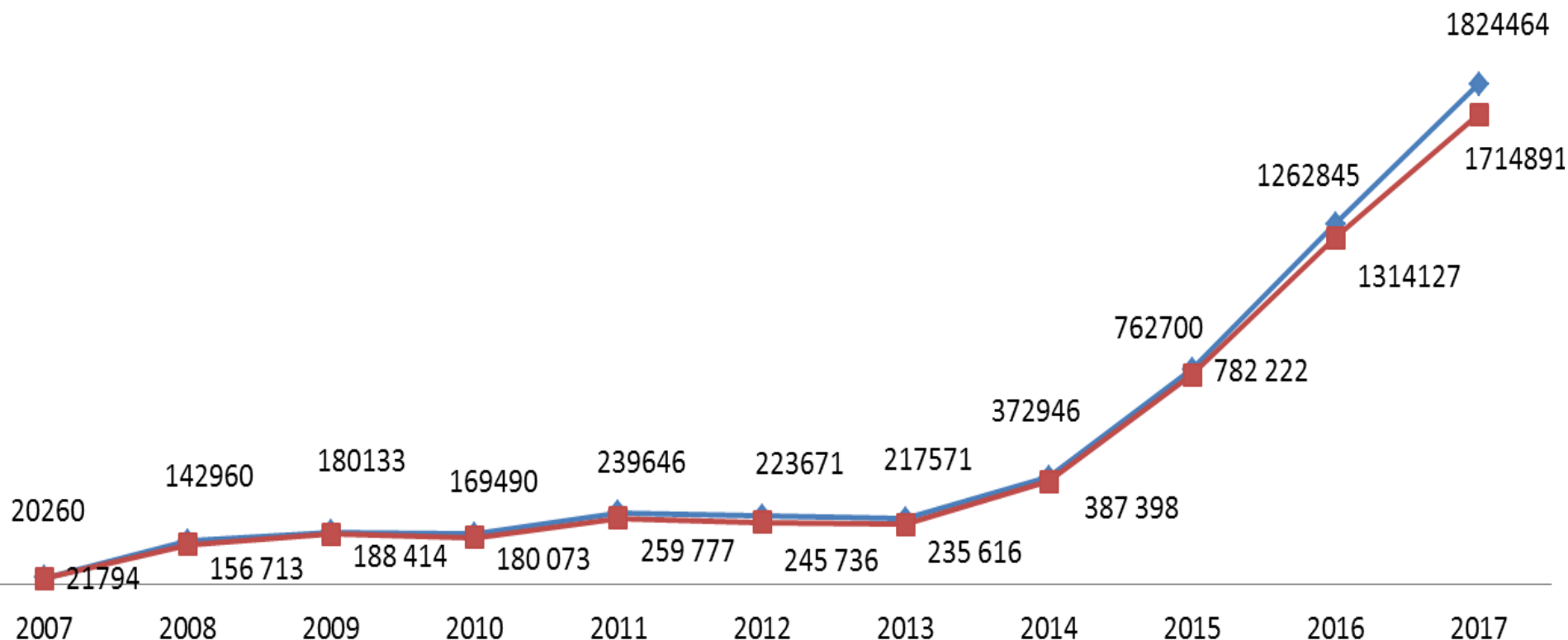
—◆— ogółem —■— dla obywateli Ukrainy

Źródło: MRPiPS

OŚWIADCZENIA O ZAMIARZE POWIERZENIA WYKONYWANIA PRACY CUDZOZIEMCOWI ZA LATA 2007 - 2017

—♦— ogółem —■— dla obywateli Ukrainy

Źródło: MRPiPS

UDZIAŁ ZEZWOLEŃ NA PRACĘ I OŚWIADCZEŃ DLA OBYWATELI UKRAINY [W %]

■ % zezwoleń na pracę dla obywateli Ukrainy ■ % oświadczeń dla obywateli Ukrainy

Źródło: oprac. na podstawie danych MRPiPS

WYSOKOŚCI MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OFEROWANYCH OBCOKRAJOWCOM W WOJ. OPOLSKIM WG WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W FIRMIE [W ZŁ]

Wyszczególnienie		Firmy mikro	Firmy małe	Firmy średnie	Firmy duże	Średnia
Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto	Kwota w zł	2323,64	2899,62	3371,43	3154,29	2751,56

Źródło: wyniki badań autorki

WYSOKOŚCI MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OFEROWANYCH OBCOKRAJOWCOM W WOJ. OPOLSKIM WG SEGMENTU RYNKU PRACY

Wyszczególnienie		Pierwotny rynek pracy	Wtórny rynek pracy	Średnia
Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto	Kwota w zł	3811,61	2435,58	2751,56

Źródło: wyniki badań autorki

DODATKOWE WARUNKI ZATRUDNIENIA OFEROWANE

OBCOKRAJOWCOM PRZEZ OPOLSKICH PRACODAWCÓW [W%]

Źródło: wyniki badań autorki

Kontrole legalności zatrudnienia i wykonywania pracy przez cudzoziemców w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	2017 r.	2016 r.	2015 r.
Liczba kontroli ogółem	7 190	4 257	2 956
Liczba wszystkich cudzoziemców objętych kontrolą	45 989	30 184	24 745
Liczba objętych kontrolą obywateli państw trzecich	45 159	29 049	20 984
- w tym obywateli Ukrainy	39 399	25 405	18 223

Źródło: raport PIP

Liczba cudzoziemców nielegalnie wykonujących pracę w latach 2015-2017 (wg wybranych obywatelstw)

Państwo	2017 r.	2016 r.	2015 r.
Ukraina	5 043	4 982	989
Białoruś	180	54	17
Mołdawia	38	27	2
Uzbekistan	4	54	4
Rosja	12	10	17
Serbia	-	-	31
Armenia	12	7	8
Wietnam	6	12	6
Turcja	9	2	6
Indie	13	2	1
Republika Korei	9	1	5

Źródło: raport PIP

Legalność zatrudnienia cudzoziemców

Stwierdzone naruszenia	Liczba cudzoziemców, których dotyczyły nieprawidłowości			
	2017 r.		2016 r.	
	ogółem	w tym obywateli Ukrainy	ogółem	w tym obywateli Ukrainy
Brak wymaganego zezwolenia na pracę	4 157	3 975	4 689	4548
Wykonywanie pracy na innym stanowisku lub na innych warunkach niż określone w zezwoleniu na pracę	1 739	1 614	383	321
Niezawarcie wymaganych umów o pracę lub umów cywilnoprawnych	806	724	511	491
Podstawa pobytu nieuprawniająca do wykonywania pracy na terytorium RP	151	127	56	51
Nielegalny pobyt na terytorium RP	20	19	16	14

Źródło: raport PIP

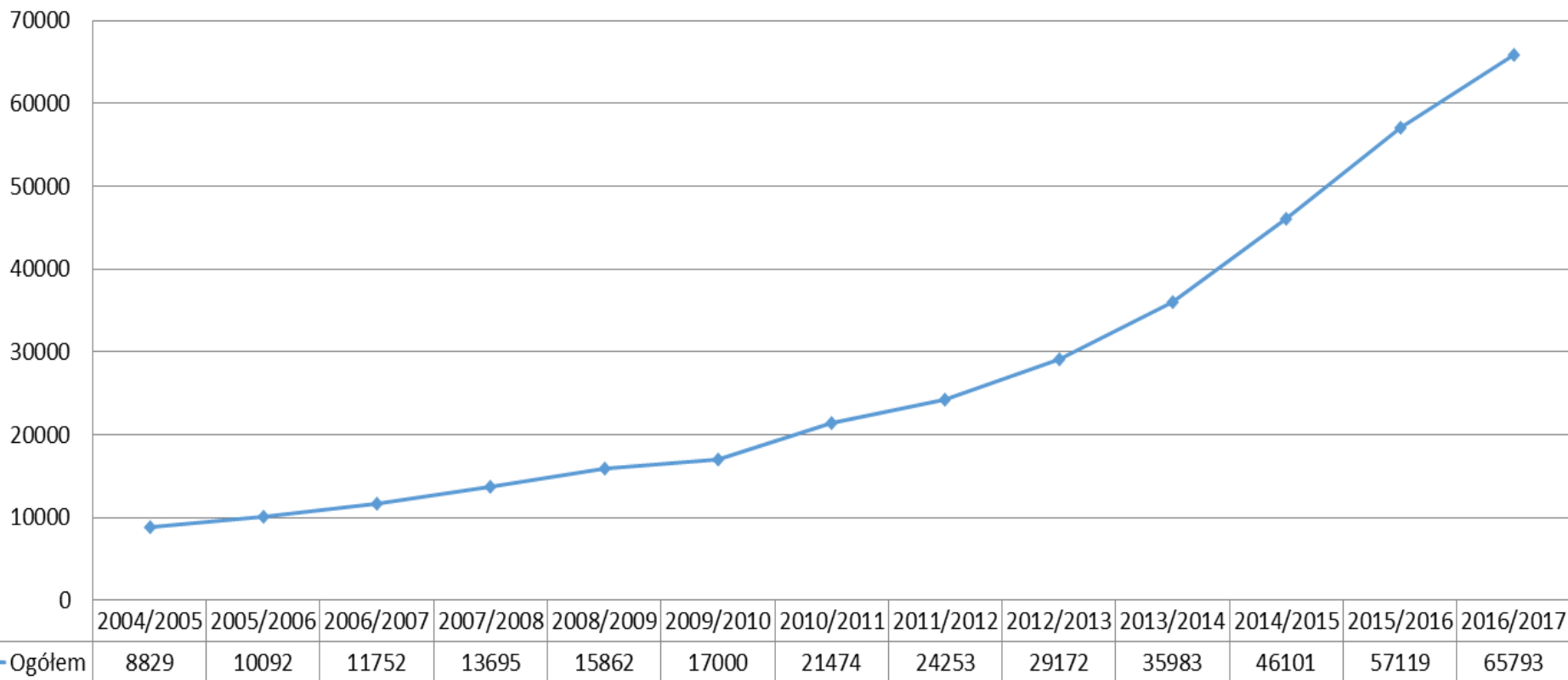
Badania IDI wśród 42 obcokrajowców pracujących w charakterze opiekunów osób starszych (w woj. opolskim) – grudzień 2017 – maj 2018 (finansowanie: Miniatura 1, DEC-2017/01 / X / HS4 / 00314)

- 31 kobiet i 11 mężczyzn,
- 39 osób pochodziło z Ukrainy, 2 z Białorusi, 1 z Rosji,
- najmłodsza osoba miała 18 lat, najstarsza 57 lat,
- 16 osób zatrudnionych było legalne, 26 pracowało nielegalne,
- 20 respondentów mieszkało z podopiecznym, 22 osoby samodzielnie wynajmowały mieszkanie,
- 34 osoby posiadały wykształcenie wyższe,
- 14 osób posiadało wykształcenie pielęgniarские lub fizjoterapeutyczne,

- wynagrodzenia uzależnione od charakteru pracy:
całodobowa 2000 – 3500 zł, pomoc świadczona na godziny: 8 – 12 zł,
- ponad 60% badanych pracowało nielegalnie,
- legalnie pracowały osoby mające wykształcenie pielęgniarские lub fizjoterapeutyczne,
- opieka nad osobami starszymi bywa dodatkowym źródłem zarobkowania dla cudzoziemców (świadczona jest wtedy z reguły na godziny),

- do głównych obowiązków cudzoziemców świadczących opiekę nad seniorami należy szeroko rozumiane prowadzenie domu, w tym przygotowywanie posiłków, sprzątanie, robienie zakupów,
- w przypadku osób z wykształceniem pielęgnarskim lub fizjoterapeutycznym także robienie zastrzyków czy zmienianie opatrunków oraz wykonywanie ćwiczeń rehabilitacyjnych,
- istotną rolą opiekunów jest także towarzyszenie osobie starszej, rozmawianie z nią, pójście na spacer czy nawet wspólne oglądanie telewizji (stąd dominacja pracowników pochodzących z Ukrainy).

OBCOKRAJOWCY STUDIUJĄCY NA POLSKICH UCZELNIACH W LATACH 2004 - 2017

Źródło: GUS

POWODY PODEJMOWANIA PRZEZ ZAGRANICZNYCH STUDENTÓW NAUKI W POLSCE (WYNIKI BADAŃ Z WOJ. OPOLSKIEGO)

Wskazania	Studenci z krajów UE	Studenci spoza UE
Mam krewnych (znajomych) w Polsce	42,9	5,3
Znam język polski	57,1	2,7
Nie miałem możliwości podjęcia nauki w innym kraju	0,0	4,0
Ze względu na stosunkowo niedalekie położenie od mojego kraju pochodzenia (łatwy dojazd)	0,0	16,0
Mam pozytywną opinię o Polsce	42,9	38,7
Dyplom uzyskany w Polsce uznawany jest w krajach UE	28,6	65,3
To dla mnie szansa na lepszy start w życie zawodowe	0,0	53,3
Zamierzam w przyszłości mieszkać w Polsce	14,3	12,0
Edukacja w Polsce umożliwi mi wyjazd do któregoś z państw UE	0,0	28,0
Ze względu na łatwość uzyskania dyplomu	0,0	1,3
Ze względu na wysoki poziom studiów	14,3	21,3
Mam polskie pochodzenie	42,9	9,3
Inne powody	14,3	1,3

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA NAUKI I POBYTU W POLSCE

Badania opolskie (2010) – 10% studentów z Ukrainy pracowało (wśród badanych większość stanowili studenci pierwszego roku)

Źródło: badania autorki

Badania w aglomeracji warszawskiej (2015) - 57% studentów z Ukrainy zadeklarowało, że przyjechała do Polski z zamiarem jednoczesnego studiowania i podjęcia pracy

Źródło: badania OBM

1

Wśród czynników, które sprzyjać mogą napływowi imigrantów z Ukrainy wskazywany jest rozwój ekonomiczny, utrwalanie się segmentacji na rynku pracy, a także niekorzystne zmiany demograficzne.

2

Przewiduje się, że rosnąć będzie popyt na usługi związane z opieką nad osobami starszymi oraz ze służbą zdrowia, głównie w obszarze geriatry, co stymuluje napływ zagranicznej siły roboczej.

3

Poza imigracją pracowniczą coraz większego znaczenia nabierają też imigracje edukacyjne (największy udział mają studenci z Ukrainy, w roku akademickim 2016/2017 stanowili ponad 66%).

4

Zagrożenie: otwarcie Niemiec na pracowników z Ukrainy

dr Sabina Kubiciel – Łódzińska
Politechnika Opolska
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Katedra Polityki Regionalnej
s.kubiciel@po.opole.pl

Dziękuję za uwagę!